

Tematisko rīku kopums: Valodu apguves

levads

Tematiskā rīku kopa IncluCities piedāvā praktiskus un pārbaudītus norādījumus, kuros pilsētas var smelties iedvesmu, lai sasniegtu **Eiropas standartus galvenajās migrantu integrācijas jomās**.

Rīkkopas galvenokārt ir paredzētas **vietējām pašvaldībām** un ir īpaši **noderīgas mazākām vietējām administrācijām gan Eiropā**, gan ārpus tās, kā arī **partneriem**, piemēram, NVO sektoram.

Šīs rīku kopas saturs pamatā ir IncluCities projekta būtiskā daļa, t. i., **salīdzinošā novērtēšana**, ko veica septiņas vietējo un reģionālo pašvaldību apvienības un astoņas pilsētas ar konsultatīvo atbalstu no konsultācijas iestādes MigrationWork. Šie kritēriji palīdzēja noteikt darba programmu un to **mentoringa shēmas**.

Katrā rīkkopā jūs atradīsiet IncluCities tematisko salīdzinošo novērtēšanas kritēriju, kas ir **izstrādāts, apskatot pilsētu pieredzi Eiropas mērogā darbā pie katras no četrām tālāk norādītajām tēmām**.

- 1 Dzimumu jutīga integrācija
- 2 Pilsētas veidošana visiem
- 3 Integrācija darba tirgū
- 4 Valodu apguves atbalsts

IncluCities salīdzinošās novērtēšanas kritēriji ir kvalitatīvi integrācijas politiku standarti, kuru pamatā ir labākā prakse un pieņemtie standarti visā Eiropā. Šie ir labi rīki pašnovērtējuma veikšanai un mērķu noteikšanai.

Tos veido to **pamata faktoru** kopums, kas nosaka svarīgos nosacījumus panākumu gūšanai. Katrs galvenais faktors ir ilustrēts ar sadaļu «kāpēc un kā» un vadlīniju jautājumiem, kur galvenie faktori tika ilustrēti ar labās prakses piemēriem (piemēram, no pilsētas vai asociācijas, kas darbojas kā «mentors» projektā). Papildu faktori palīdz precizēt kontekstu, kurā pilsēta darbojas.

Salīdzinošās novērtēšanas kritērijs: atbalsts valodu apguvei formālā un neformālā vidē

- 1.** Vadība un sabiedriskā apņemšanās **5**
- 2.** Valodu apguves vajadzību un iespēju apzināšana **6**
- 3.** Valodu apguves atbalsta darbību noteikšana **7**
- 4.** Koordinācija starp valodu apguves iespēju nodrošinātājiem **8**
- 5.** Laika un telpu ziņā pielāgojams valodu apguves atbalsts, kas piemērojams dažādiem dzīves apstākļiem **9**
- 6.** Dažādu mācību veidu un mērķu nodrošināšana **10**
- 7.** Valodu apmācības apvienošana ar brīvprātīgo darbu, iekārtošanu darbā un nodarbinātību **11**
- 8.** Brīvprātīgā darba un valodu apguves neformālā vidē atbalstīšana **12**
- 9.** Digitālo mācību rīku piesaistīšana un jauktā apmācība **13**
- 10.** Pašvaldības / LRG apvienības uzlabo valodu apguves atbalsta koordināciju vairākos līmeņos **14**
- 11.** Uzraudzība un novērtēšana **15**

Pamatojums

Spēja izteikties uzņēmējas sabiedrības oficiālajā(-s) valodā(-s) ir viens no svarīgākajiem, ja ne pats svarīgākais posms integrācijas procesā.

Valodu prasmes ir priekšnosacījums pilnīgai līdzdalībai un ietekmei daudzās citās jomās, piemēram, darbā, izglītībā un sociālajā mijiedarbībā.

Daudzas valsts un reģionālās valdības ir izveidojušas programmas, kas atbalsta valodu apguvi, bieži vien kopā ar pilsonisko izglītību. Lai gan šīs programmas ir nozīmīgs valodu apguves resurss, dažas no tām nešķiet pietiekami elastīgas un specifiskas, lai apmierinātu dažādu mērķa grupu vajadzības un dzīves situācijas.

Ņemot to vērā, pilsētām kā ierašanās vietām un pilsētu domēm kā iedzīvotājiem vistuvāk esošajai pārvaldes jomai ir svarīga loma koordinēt esošos valodu apguves piedāvājumus un gādāt par atbalsta esamību un pieejamību visiem.

Šī salīdzinošās novērtēšanas kritērija pamatā ir valodu apguves iespējas pieaugušajiem migrantiem gan formālā mācību telpas vidē, gan neformālā kontekstā, piemēram, brīvprātīgā darba aktivitātēs. Tas ietver klātienē un IKT balstītu atbalstu.

Šī salīdzinošās novērtēšanas kritērija konteksta faktori:

- Kompetenču un attiecību sadalījums valdības līmeņos
- Tāda valsts vai reģionālās integrācijas politikas ietvara esamība, kas atbalsta pilsētas integrācijas mērķus
- Migrantu populācijas struktūra (izglītības līmenis, kvalifikācija, demogrāfija, piespiedu migranti)
- Pilsētas domes budžets un cilvēkresursi
- Pilsoniskās sabiedrības valodu apguves atbalsta iniciatīvu esamība
- Cilvēkresursu pieejamība pilsētas domē
- Koordinācijas pakāpe ar citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp koordinācija vairākos līmeņos

1

Pamata faktors

Vadība un sabiedriskā apņemšanās

Kāpēc un kā?

Politiskajiem līderiem ir galvenā pozīcija, lai uzsvērtu, cik svarīgi ir, lai visi iedzīvotāji varētu sazināties pilsētas oficiālajā(-s) valodā(-ās) un gūtu vienlīdzīgas iespējas.

Nosakot valodu apguves atbalstu par prioritāti un uzsverot, kāpēc tas ir ieguldījums, kas dos būtisku pozitīvu atdevi (piemēram, attiecībā uz integrāciju darba tirgū vai sociālo mijiedarbību), līderi var nodrošināt, ka šim mērķim tiek piešķirti pietiekami resursi, un var mobilizēt citus dalībniekus, iesaistot viņus kolektīvos centienos uzlabot valodu apguvi.

Vadība un apņemšanās nav jāaprobežo ar migrantu vai pilsētas oficiālo(-ajām) valodu(-ām), un tās var ietvert arī daudzvalodības atbalstīšanu.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai politiskie līderi publiski uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt pilsētas oficiālās(-o) valodas(-u) apguvi?
- ✓ Vai politiskie līderi sniedz argumentus (iekšēji un plašākai sabiedrībai) par to, kāpēc tas ir svarīgi un kāpēc pilsētai tajā būtu jāiesaistās?

2

Pamata faktors

Valodu apguves vajadzību un iespēju apzināšana

Kāpēc un kā?

Nodrošinot piekļuvi migrantiem paredzētam valodu atbalstam, pilsētas lomai būtu jābalstās uz pierādījumiem par valodu apguves vajadzībām dažādos migrantu profilos.

Vajadzību novērtējums, kas balstās uz migrantu perspektīvu, var identificēt vēlmes, mācību profilus un pieejamo laiku attiecībā uz valodu apguvi un izpratni esošajā kursu piedāvājumā.

Apzinot šīs mācīšanās vajadzības un salīdzinot tās ar pieejamām valodu apguves iespējām, var noteikt atbalsta nepilnības un koordinācijas/informācijas vajadzības, kas var palīdzēt noteikt pilsētas lomu un pasākumus, kuriem būtu jāpiešķir prioritāte.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai konsultējāties ar migrantiem par viņu valodu apguves vajadzībām un vēlmēm, kā arī par to, kā viņi uztver esošo valodu atbalsta piedāvājumu?
- ✓ Vai jums ir saraksts ar ieinteresētajām personām un esošajām valodu apguves iespējām, ko jūsu pilsētā piedāvā dažādi dalībnieki?

Good practice examples

- [CAMIM project](#) (House of Immersion): for mapping language-learning needs with migrants and stakeholders.

3

Pamata faktors

Valodu apguves atbalsta darbību noteikšana

Kāpēc un kā?

Vajadzību analīzes rezultātā būtu jāizstrādā valodu apguves veicināšanas pasākumu kopums, kam ir nepieciešami atbilstoši resursi tā īstenošanai.

To var izdarīt plašākas integrācijas stratēģijas kontekstā vai jebkādā veidā, kas ir visvairāk piemērots pilsētas pārvaldības sistēmai.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai ir definēta valodu apguves veicināšanas darbību virkne, tostarp resursi un atbildīgie dalībnieki?
- ✓ Vai šīs darbības ir daļa no politikas dokumenta, ko ir pieņēmusi pilsētas dome?

4

Pamata faktors

Koordinācija starp valodu apguves iespēju nodrošinātājiem

Kāpēc un kā?

Pilsētai būtu jāuzņemas koordinatora loma attiecībā uz valodu apguves piedāvājumu savā teritorijā.

Ja citi valdības līmeņi un nevalstiskie dalībnieki piedāvā valodu apguves iespējas, ir ļoti svarīgi uzņemties koordinatora lomu attiecībā uz tiem un to nodrošinātājiem valodu apguves piedāvājumiem.

Koordinācijas rezultātā var tikt izveidots arī vietējs pakalpojums, kas centralizēti sniedz informāciju un konsultācijas par valodu apguves iespējām, pamatojoties uz individuālajām vajadzībām, tādējādi atvieglojot piekļuvi labākajiem valodu atbalsta pasākumiem no visiem piedāvājumu nodrošinātājiem.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai sazinājāties ar dalībniekiem, kas īsteno valodu apguves iespējas jūsu pilsētā, lai izprastu viņu piedāvājumu un koordinētu darbības ar viņiem?

Labas prakses piemēri

Skārbēkas (Schaerbeek) pašvaldībai ir publiski pieejams dažādu pakalpojumu nodrošinātāju piedāvāto [kursu saraksts](#), kur māca lasīt, rakstīt un apgūt franču valodu.

Pamata faktors

Laika un telpu ziņā pielāgojams valodu apguves atbalsts, kas piemērojams dažādiem dzīves apstākļiem

Kāpēc un kā?

Elastīgiem mācīšanās veidiem ir izšķiroša nozīme, lai pielāgotu valodu apguves atbalstu ļoti dažādiem un bieži vien nestabiliem jaunpienācēju dzīves apstākļiem, jo īpaši visnelabvēlīgākajām un grūti sasniedzamajām grupām.

Valodu apguves iespējām ir jābūt elastīgām, lai tās varētu pielāgot dažādiem valodu apguvēju laika budžetiem, un tām ir jābūt pieejamām dažādos diennakts laikos, lai tās būtu savietojamas ar darbu un aprūpes pienākumiem.

Vietām, kur notiek valodu apguve, ir jābūt viegli sasniedzamām, un tajās ir jāietver rajoni, kur apmetas migranti. Valodu apguves kursu vadīšana iestādēs ar zemu iestāšanās sliekšni (piemēram, bibliotēkās) var samazināt šķēršļus.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai valodu apguves atbalsts jūsu pilsētā tiek sniegts dažādos rajonos, dažādās vietās, tostarp kombinācijā ar citiem pakalpojumiem?
- ✓ Vai kursi notiek dažādos diennakts laikos (piemēram, skolas stundās un vakarā)?
- ✓ Vai ir kursi dažādiem laika budžetiem?
- ✓ Vai cilvēkiem ar aprūpes pienākumiem ir reālas iespējas apmeklēt kursus?

Labas prakses piemēri

VIA Schaerbeek sadarbojas ar dažādiem valodu operatoriem (mācību iestāžu partneriem) dažādās pilsētas daļās, lai nodrošinātu jaunpienācējiem piekļuvi mācību iestādei tuvu viņu mājām (piemēram, mazāk nekā 45 minūtes).

6

Pamata faktors

Dažādu mācību veidu un mērķu nodrošināšana

Kāpēc un kā?

Migrantiem ir dažāda izglītība un profesionāla pieredze, iepriekšēja pieredze valodu apguvē un valodu zināšanas.

Tas nozīmē, ka kursu piedāvājumā ir jāaptver dažādi mācīšanās ātrumi un līmeņi, tostarp jāietver sākuma kursi cilvēkiem, kuri neprot lasīt vai rakstīt vai nepārzina latīņu alfabētu.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai valodu apguves atbalsts jūsu pilsētā aptver visus līmeņus, sākot no pamata līmeņa un beidzot ar augstāko līmeni?
- ✓ Vai kursu organizēšanā ir ņemti vērā dažādi apmācāmo veidi un dažādi mācīšanās ātrumi?
- ✓ Vai ir īpaši sākuma kursi cilvēkiem bez lasīšanas vai rakstīšanas prasmēm vai tiem, kuri nepārzina latīņu alfabētu?

Labas prakses piemēri

Skārbēka (Schaerbeek): VIA nodrošina nodarbības dažādos sākuma līmeņos, jo daudziem jaunpieņacējiem, lai sāktu, ir jāapgūst lasīšanas un rakstīšanas prasmes, un šīs kompetences apgūšana prasa 1 vai 2 gadus.

7

Pamata faktors

Valodu apmācības apvienošana ar brīvprātīgo darbu, iekārtošanu darbā un nodarbinātību

Kāpēc un kā?

Aktīvu darba tirgus politiku kontekstā un sadarbībā ar darba devējiem pilsētā var nodrošināt valodu apmācību darbiniekiem ar noteiktu profilu vai vēlmēm.

Šī ir īpaši noderīga iespēja darba tirgus nozarēs, kur jūsu pilsētā trūkst darbinieku.

Turklāt ir pierādījumi, ka valodu apguvējiem ir lielāka motivācija, ja mācību saturs ir saistīts ar viņu profesionālo profilu.

Valodas apguves apvienošana ar profesionālo apmācību var palīdzēt pārvarēt darba devēju šaubas par to, vai migrantiem ir pietiekamas valodas zināšanas un prasmes, lai aizpildītu vakances.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai sazināties ar vietējiem darba devējiem, lai novērtētu viņu interesi atbalstīt migrantu valodu apmācību darba vietā?
- ✓ Vai izpētījāt profesionālās valodas apmācības piedāvājumu, kas ir apvienots ar profesionālo apmācību, nozarēs, kurās jūsu pilsētā trūkst darbinieku?

Labas prakses piemēri

Briseles reģions: reģionālais nodarbinātības birojs **Actiris** nodrošina valodu nodarbības, kas saistītas ar profesionālo apmācību (valodu apguve atbilstoši profesionālajām prasmēm). BAPA VIA palīdz jaunpieņacējiem uzsākt šīs nodarbības, ja tās atbilst viņu vajadzībām.

8 Pamata faktors

Brīvprātīgā darba un valodu apguves neformālā vidē atbalstīšana

Kāpēc un kā?

Brīvprātīgais darbs ietver lielu valodas apguves potenciālu. Tas var būt piemērots migrantiem, kuriem nav pieejama iespēja mācīties mācību telpā vai kuri nevar piedalīties šādās mācībās un tas var sniegt īpaši individualizētu atbalstu.

Ir dažādas vietas, kur brīvprātīgais darbs veicina valodu apguvi, tostarp esošajās pakalpojumu sniegšanas vietās (piemēram, neformālas kafējnīcas, kopienas centri, kulinārijas pulciņi, sociālais atbalsts darbā ar migrantiem izglītības un veselības aprūpes nozarē).

Brīvprātīgie var uzņemties tādas lomas kā runāšanas prasmju praktizēšanas biedri un mentori, pasniedzēji mazās grupās vai palīgi/darbaudzinātāji oficiālos valoduursos un ieviest valodas apguvi reālajā pasaulē.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai migranti jūsu pilsētā apzinās iespējas?
- ✓ Vai brīvprātīgo iniciatīvas cenšas iesaistīt migrantus?
- ✓ Vai izpētījāt, kā papildus brīvprātīgā darba iniciatīvām var atbalstīt valodu apguvi šo iniciatīvu ietvaros?

Praktiskie padomi

pilsētas var rīkot kampaņas, lai piesaistītu brīvprātīgos valodu apguvē un sniegtu informācijas pakalpojumus par valodu apguves iespējām neformālā vidē.

Labas prakses piemēri

Skārbēkas (Schaerbeek) projekts [CAMIM](#): valodu prasmju uzlabošana, veicot brīvprātīgā darba aktivitātes.

Pamata faktors

Digitālo mācību rīku piesaistīšana un jauktā apmācība

Kāpēc un kā?

Digitālie mācību rīki, piemēram, tiešsaistes mācību platformas, mobilās lietojumprogrammas un masveida atvērtie tiešsaistes kursi (Massive Open Online Course — MOOC) var būt noderīgs un elastīgs papildinājums klātienē mācībām formālā un neformālā vidē.

Pastāv dažādas bezmaksas vai zemu izmaksu platformas, tostarp tādas, kas īpaši paredzētas bēgļiem un migrantiem, uz kurām pašvaldības var balstīties sava darbā.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai identificējāt augstas kvalitātes tiešsaistes mācību rīkus, kas varētu būt piemēroti, lai papildinātu valodu apguves atbalsta piedāvājumu jūsu pilsētā?
- ✓ Vai valodu apguves atbalsta piedāvājumi jūsu pilsētā jau izmanto šādas tiešsaistes mācību platformas?
- ✓ Kādi resursi jūsu pilsētai ir jānodrošina, lai apvienotu mācības klātienē ar atbilstošiem tiešsaistes resursiem? (piemēram, koordinatori, tehniskais atbalsts utt.)

Praktiskie padomi

lai iegūtu vislabāko iespējamo rezultātu, tiešsaistes mācību rīkiem nevajadzētu būt pārāk prasīgiem attiecībā uz IKT prasmēm un aparatūru un tiem nevajadzētu piedāvāt pasniedzēju pakalpojumus.

Labas prakses piemēri

tiešsaistes valodu apguves lietotne [Brulingua 3](#) oficiālajām valodām un angļu valodai (Briseles iedzīvotājiem pieejama bez maksas), ko izstrādāja nodarbinātības dienests Actiris.

10 Pamata faktors Pašvaldības / LRG apvienības uzlabo valodu apguves atbalsta koordināciju vairākos līmeņos

Kāpēc un kā?

Vietējo un reģionālo pašvaldību (Local and Regional Government — LRG) apvienībām ir labas izredzes uzlabot koordināciju starp valsts un reģionālajām integrācijas sistēmām no vienas puses un starp vietējām politikām no otras puses.

Viņi var nodot citiem valdības līmeņiem informāciju par migrantu neapmierinātajām vajadzībām valodu apguves atbalsta jomā un lobēt atbilstošus resursus vietējā līmeņa politiku īstenošanai.

Pilsētām būtu jāizmanto šis kanāls, lai sniegtu informāciju par šķēršļiem, ar kuriem tās saskaras, izstrādājot atbilstošu vietējo atbalstu valodu apguvei.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai jūsu pilsēta sazinās (tieši vai ar nacionālās LRG apvienības starpniecību) ar attiecīgo valdības līmeni, lai koordinētu valodu apguves atbalstu?
- ✓ Vai jūs sniedzāt ieteikumus vai ziņojumus reģionālajā vai valsts līmenī?

Labas prakses piemēri

[BAPA VIA](#) un [BAPA BXL](#), franču valodas kopienas organizācija [COCOF](#)

11

Pamata faktors

Uzraudzība un novērtēšana

Kāpēc un kā?

Kursi ir regulāri jāuzrauga un jānovērtē, lai nodrošinātu, ka tie atbilst mērķim, sniedz labumu dalībniekiem un laika gaitā uzlabojas.

Papildus jautājumam, vai kursu mērķi ir sasniegti, vēl viens svarīgs novērtēšanas aspekts ir tas, kādu labumu valodu kursi dod attiecībā uz integrācijas mērķiem, kas nav saistīti ar valodu (piemēram, integrācija darba tirgū).

Novērtēšanā ir jāiekļauj atsauksmes no visām ieinteresētajām personām un pašiem kursu dalībniekiem.

Orientējošie jautājumi

- ✓ Vai pilsēta apzinās tās migrantu neapmierinātās valodu apguves vajadzības?
- ✓ Vai jūsu pilsēta apzinās, kā darbojas pašreizējie valodu apguves atbalsta pasākumi?
- ✓ Kādus kvantitatīvus un kvalitatīvus rādītājus jūs izmantojat, lai to novērtētu?
- ✓ Vai pilsēta var parādīt, kā tā ir izmantojusi šo informāciju, lai uzlabotu valodu apguves atbalstu?

Praktiskie padomi

- Labākais brīdis, lai sāktu definēt novērtēšanas sistēmu, ir tad, kad sākat domāt par jaunu politiku, t. i., vajadzību analīzes laikā.
- Izmantojiet ārējo partneru iespējas, sākot no migrantu organizācijām un beidzot ar novērtēšanas ekspertiem, lai izstrādātu savu novērtējumu.

Jelgavas pilsēta, Latvijas Pašvaldību savienība LALRG un Skārbēku (Schaerbeek) pašvaldība kopā ar Briseles galvaspilsētas reģiona pašvaldību apvienību (BRULOCALIS) palīdzēja izstrādāt šo tematisko e-talonu.

Eiropas Pašvaldību un reģionu padome (EPRP) ir visvecākā un visplašākā Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību apvienība. Vienīgā organizācija, kas apvieno vietējo un reģionālo pašvaldību valsts iestādes no 41 Eiropas valsts un ar to starpniecību pārstāv visu līmeņu teritorijas — vietējās, starpposma un reģionālās. www.cemr.eu

inlucities

Projekta **IncluCities** (2020.–2023. gads) mērķis ir ar starppilsētu sadarbības palīdzību uzlabot trešo valstu valstspiederīgo integrāciju vidēja lieluma pilsētās. Projektā, ko vada EPRP un finansē ES (PMIF), piedalās astoņas pašvaldības ar atšķirīgu integrācijas pieredzi, kā arī šo pašvaldību vietējās un reģionālās pārvaldes apvienības. www.Inlucities.eu

MigrationWork ir bezpeļņas konsultāciju dienests, kas palīdz kopienām, praktizējošiem speciālistiem un politikas veidotājiem risināt ar migrāciju saistītus jautājumus veidā, kas veicina integrāciju. Dienestam MigrationWork ir ilggadēja pieredze, visā Eiropā organizējot vietējo praktizējošo speciālistu zināšanu apmaiņu. Dienesta darbs visā Eiropā ir neatkarīgs, balstās uz pierādījumiem un apvienotiem sasniegumiem darbā ar migrācijas procesiem, to politisko kontekstu un to praktiskajiem izaicinājumiem. www.migrationwork.org

Partners

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

BRULOCALIS
ASSOCIATION OF THE CITY & MUNICIPALITIES OF BRUSSELS

INLUCITIES
CCRE-CEMR
Council of European Municipalities and Regions
1 Square de Meeûs
B - 1000 Brussels

 @InlucitiesEU @IncluCitiesCEMR

www.inlucities.eu

Projekts IncluCities saņēma finansējumu no Eiropas Komisijas Iekšlietu ģenerāldirektorāta ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (PMIF) atbalstu.

Co-funded by
the European Union

Autortiesības ©2022 EPRP

